

Titel NL: Arbeidsparticipatie onder ouderen in Nederland: Effecten van pensioenprikkels, de pensioengerechtigde leeftijd, en deeltijdpensioen

Titel ENG: Labor participation among older workers in the Netherlands: Effects of pension incentives, the retirement age, and partial retirement

Abstract NL:

Het stimuleren van arbeidsparticipatie is een belangrijke beleidsdoelstelling in Westerse landen, mede door de vergrijzende samenleving en de daarbij komende druk op de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. Naast de traditionele manieren om arbeidsparticipatie onder ouderen te stimuleren, zoals het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd, kunnen flexibele combinaties van werk en eerste- en tweede pijler pensioen ouderen stimuleren om tot op latere leeftijd door te werken. Aan de hand van stated preferences data onderzoeken wij hoe prikkels tot vroegpensioen, de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd, en de mogelijkheid tot een deeltijdpensioen individuele pensioneringskeuzes beïnvloeden. Meer specifiek zijn wij geïnteresseerd in de effecten op werken na de effectieve en statutaire pensioenleeftijd. Wij vinden dat twee uit vijf personen deeltijdpensioen preferereert boven vervroegde of verlate voltijdpensionering. Personen zijn meer bereid om middels deeltijdpensioen langer door te werken als het uitgestelde pensioeninkomen hoger is dan het uitgestelde pensioeninkomen op basis van actuarieel neutrale berekeningen. Het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd boven de 65 jaar leidt tot meer deeltijdwerk ten opzichte van voltijdwerk. De mogelijkheid om deel te nemen aan een deeltijdpensioen op leeftijd 63 zorgt voor een netto toename in arbeidsparticipatie van 1,5 maanden. Daarentegen leidt een lager loon in het deeltijdpensioen, door bijvoorbeeld demotie, tot een voorkeur voor voltijdpensionering. Ter validatie van deze resultaten tonen wij aan dat de stated preferences van mensen representatief zijn voor hun verwachte en daadwerkelijke pensioenleeftijd en hun keuze voor deeltijd en voltijdpensioen.

Abstract ENG:

Higher labor participation is an important policy objective in many western countries, especially in the light of ageing and the sustainability of government finances. In addition to classic policies such as raising the statutory retirement age, flexible combinations of work with first- and second-pillar pension schemes may stimulate participation among older workers. We analyze stated preference data to investigate how pension incentives, the increasing retirement age, and provision of a partial retirement scheme would affect individual retirement choices, in particular working beyond the effective or statutory retirement ages in the Netherlands. Two in five prefer partial retirement over early or delayed full retirement. Individuals more often want to use partial retirement to work longer if the deferred pension income is higher than it would be on an actuarially fair basis. Increasing the retirement age beyond age 65 induces individuals to work part-time instead of full-time. Provision of a partial retirement plan at a retirement age of 63 increases total labor supply by a net amount of 1.5 months. If the wage rate is lower in partial retirement, individuals prefer full retirement. We validate that these stated preferences are representative of both expected and the revealed retirement ages, and type of retirement (partial and full retirement).